

Extraordinariamain blera selvaschina en il Grischun

■ (cc) Questa primavaira è l'effectiv da tschiervs vegnì stimà a 16000 chaus en il chantun Grischun. Uschia han ils tschiervs surpassà en tscher-tas regiuns il dumber ch'è supportabel per il gaud. Tras la chatscha ston vegnir impedidas consequenzas negativas per il spazi da viver, en spezial per il gaud da protecziun, ma er per ils animals sez. Cun sajettar almain 4975 tschiervs duai vegnir cuntanschida questa gronda finamira. Passa 5000 chatschadras e chatschaders grischuns s'allegnan da las chatschas vegnintas, e cun regular ils effectivs da selvaschina vegnan ellas ed els ad ademplir ina incumbensa impurtanta en servetsch da la generalità. Ils dumbers da tschiervs, da chavriels, da chamutschs en las regiuns bassas, da capricorns en Engiadina e da portgs selvadis en il Grischun dal sid ston vegnir limitads per impedir consequenzas negativas per il spazi da viver.

Mantegnair la funcziun da protecziun dal gaud

Perquai ch'il gaud tutga senza dubi er tar il spazi da viver da la selvaschina ston donns vi da giuvens bostgs da gaud vegnir tolerads fin ad in tschert grad. Quests donns na dastgan dentant betg reducir la funcziun da protecziun dal gaud. I sto vegnir considerà che dus terzs dal gaud grischun protegian cunter privels da la natira. Displaschaivlamain è la situaziun da donns daventada uschè nauscha ils ultims onns che la regiunaziun natirala dal gaud n'è betg pli suffizienta en tscherts lieus. Er cun prevegnir a donns cun agid da mesiras tecnicis, sco per exempel cun saivs, na pon ils problems betg vegnir schliads. Saivs n'èn betg mo fitg charas, en re-

giuns stippas èn ellas inadattadas e restrenschan plinavant il spazi da viver da la selvaschina.

Puspè memia blers tschiervs

Ils ultims envierns miaivels, che han per part già pauca naiv, han laschà crescer il dumber da tschiervs a 16000 chaus la primavaira. Quest augment sa mussa cunzunt al nord dal chantun. Ils motivs che la populaziun è creschida, malgrà

ch'ils plans da prelevaziun èn per gronda part vegnids ademplids, èn pitschnas perditas tras selvaschina disgraziada durant l'enviern sco er ina rata da reproducziun pli gronda.

Problems considerabels cun la regiunaziun natirala dal gaud sco er pli e pli bleras annunzias da donns en l'agricultura pretendan d'augmentar il plan da prelevaziun, cunzunt areguard il dumber da tschiervs en il Grischun dal

nord. Realisabel è quest augment mo cun sajettar dapli animals feminins. En sis regiuns vegn la quota d'animals feminins, ch'è fixada en il plan da prelevaziun, auzada sin 55 pertschient. Il plan da prelevaziun prevesa 4975 tschiervs resp. 2548 animals feminins.

Per ademplir quest plan da prelevaziun vegnan permissas sajettadas supplementaras durant la chatscha auta. En quest connex vegn la gestiun dals asils

da selvaschina extendida fermamain. En 43 asils da selvaschina vegnan applicads differents models. Ils dus ultims dis da chatscha vegn plinavant abolida la protecziun dals tschiervs cun curuna dad ina vart. Il success da la chatscha auta dependa dentant dal fatg sche las relaziuns externas èn favuraivlas per la chatscha da tschiervs. Sch'i dat naiv il settember vegnan tenor l'experientscha sajettads blers tschiervs.

Reducir il dumber d'ansiels-chavriel

Er il dumber da chavriels è s'augmentà considerablmain en consequenza dals envierns miaivels. L'emprova da pilot en il Grischun dal sid, numnadamain da far chatscha sin ansiels-chavriel ils dus ultims dis da chatscha, ha già success. Per quest motiv, e perquai ch'i èn vegnids registrads ils dus ultims onns da chatscha passa 2600 cadavers da chavriels, vegn la chatscha sin ansiels-chavriel extendida ils dus ultims dis da chatscha sin l'entir chantun.

Adattaziuns minimalas tar las autras chatschas

Tar la chatscha da chamutschs datti mo poucas midadas che pertutgan mo tschertas regiuns. En il Grischun central vegn reducida la chatscha sin animals feminins, ed en Val Müstair vegn auzada la limita d'auzezza. Ils temps da chatscha per la chatscha auta 2016 sco er il diever dal telefon mobil vegnan realisads tenor las propostas da l'Uniun grischuna da chatschadras e chatschaders da patenta. Plazzar estga vegn scumandà en general e chastia cun multas disciplinas. Ils secturs da chatscha, ch'èn vegnids introducids l'onn passà cun grond success, èn sa cumprovads e vegnan continuads.

Il dumber extraordinariamain aut da la selvaschina en il Grischun pretenda mesiras da reduziun.